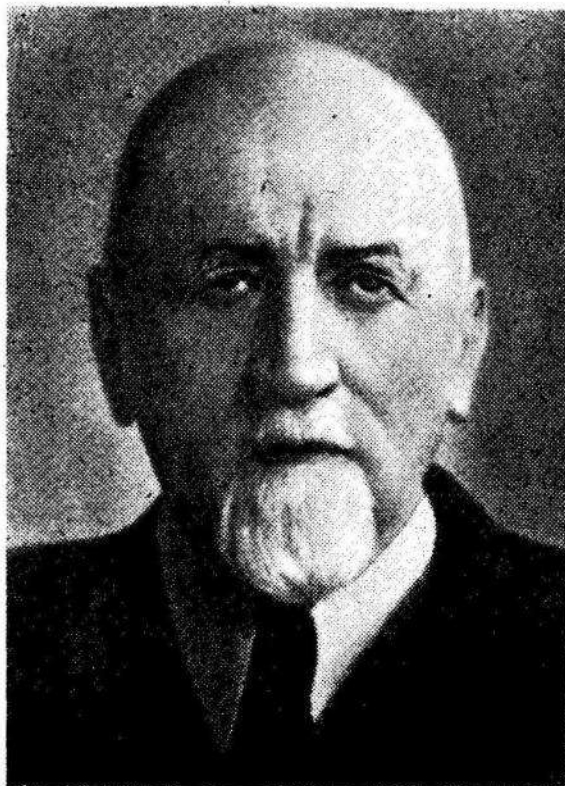

МИРОН ОНУФРІЙОВИЧ ЗАРИЦЬКИЙ

Львівський університет зазнав великої втрати: 19 серпня 1961 р. після важкої довготривалої хвороби на 73-му році життя помер професор математики Мирон Онуфрійович Зарицький.

Мирон Онуфрійович Зарицький народився в 1889 р. в селі Могильниця на Тернопільщині. Середню освіту здобув у гімназіях в Бережанах, Тернополі та Перемишлі.

Після закінчення гімназії М. О. Зарицький поступив на філософський факультет Віденського університету, де слухав лекції з природознавства і філософії. Сім семестрів М. О. Зарицький вчився у Львівському університеті, де вивчав математику і фізику, не залишаючи одночасно займатись філософією. Під впливом професора Серпінського Мирон Онуфрійович захопився теорією множин та теорією функцій дійсної змінної. Лекції професора Серпінського та участь Зарицького у семінарі, яким керував Серпінський, визначали пізніший напрям наукової діяльності молодого вченого.

Маючи великий нахил до наукової праці, Мирон Онуфрійович, проте, в умовах панської Польщі не міг мріяти про університетську доцентуру і тому мусив перейти на педагогічну роботу. Він учителював у приватних українських гімназіях Белза та Збаража, а потім у державних гімназіях Тернополя та Львова. В 1913 р. М. О. Зарицький здав іспит на вчителя математики і фізики в середніх школах.

З 1925 р. Мирон Онуфрійович працював у Львові і з того часу почав займатись науковою роботою. Перша його праця «Метод запровадження поняття доброго впорядкування в теорії множин» була надрукована в 1926 р. в XV томі Збірника математично-природничо-лікарської секції Наукового товариства імені Шевченка. Наступну працю «Деякі основні поняття аналізу положення з точки зору алгебри логіки»,

надруковану в IX томі журналу «*Fundamenta Mathematicae*» (1927), Львівський університет прийняв за докторську дисертацію, і Мирон Онуфрійович 25 жовтня 1930 р. здобув учений ступінь доктора філософії.

Ще раніше, 24 березня 1927 р., математично-природничо-лікарська секція Наукового товариства імені Шевченка обрала Мирона Онуфрійовича своїм дійсним членом.

Працюючи у Львові, Мирон Онуфрійович зблизився з видатними польськими математиками Штейнгаусом, Банахом, Стожеком, Мазуром та іншими, був прийнятий до Львівського відділу Польського математичного товариства і брав активну участь у його засіданнях. Був також членом Німецького математичного товариства.

Мирон Онуфрійович був учасником першого польського математичного з'їзду у Львові (1927), а в 1930 р. — делегатом Наукового товариства імені Шевченка на перший математичний з'їзд у Харкові.

До 1934 р. Мирон Онуфрійович надрукував близько 20 праць у виданнях Наукового товариства імені Шевченка та деяких іноземних журналах. Таким чином, він у цей період оформився як серйозний математик з філософським ухилом.

Після возз'єднання Західної України з УРСР Мирон Онуфрійович уже з 1 грудня 1939 р. починає працювати у Львівському університеті. Він одержав звання професора і керував кафедрою теорії імовірності, а потім кафедрою загальної математики. У 1939—1941 рр. він був продеканом, а у 1944—1947 рр. — деканом фізико-математичного факультету. В цей період М. О. Зарицький працював також старшим науковим співробітником Львівського філіалу Академії наук УРСР.

Роботу в університеті Мирон Онуфрійович поєднував з читанням лекцій у Львівському політехнічному інституті (1944—1946), а в 1950—1955 рр. читав також лекції в новозаснованому Ужгородському університеті.

В 1941 р. Мирон Онуфрійович виступав на конференціях Академії наук УРСР та ГрузРСР у Києві та Тбілісі.

Наукові інтереси Мирона Онуфрійовича охоплюють головним чином теорію множин з алгеброю логіки та теорію функцій дійсного змінного. Він займався дослідженням похідних множин методами алгебри логіки, виходячи тільки з кількох основних аксіом і не користуючись іншими геометричними міркуваннями.

Крім того, М. О. Зарицький займався теорією вимірних перетворень множин, тобто таких гомеоморфних перетворень, які переводять довільну вимірну множину в іншу множину такого самого роду.

У зв'язку з цим він також займався деякими теоретико-числовими питаннями і в останньому випуску (№ 8, т. 44) «Питань механіки і математики» він надрукував статтю «Деякі числові послідовності».

Мирон Онуфрійович був також великим знавцем історії математики, особливо античної, і надрукував кілька праць з історії точних наук. Сюди належить «Хрестоматія грецької математики» (польською мовою, 1936 р.), у якій вміщені невеликі уривки з творів Євкліда, Архімеда, Аполлонія Пергійського, Клавдія Птолемея та Діофанта в грецькому оригіналі та латинському перекладі, невеликий етюд «Зауваження до проблеми наближених обчислень у грецькій математиці», нарис «Астрономія в старину» (польською мовою, 1934 р.) та інші.

Цікаві також його нариси з методики математики в зв'язку з історією, що друкувались у польському журналі «Математика і школа».

Мирон Онуфрійович як філософ не міг не зацікавитись теорією імовірності та питаннями математичної статистики. Його стаття «Про коефіцієнт кореляції в теорії математичної статистики» (1937 р.) присвячена спробі аналізу балансів західно-українських кооперативів.

У доповіді «Ленін як творець радянської статистики», зробленій на науковій конференції Львівського університету в 1946 р., Мирон Онуфрійович розкриває ленінський метод опрацювання статистичних проблем.

Коли до цього додамо ще 20 статей, надрукованих у газетах «Вільна Україна», «Радянська Україна», «Червоний Штандар» та інших, декілька брошур та велику роботу «Культурні перетворення в західних областях УРСР» (яка, на жаль, залишилася в рукописі), побачимо, наскільки різноманітні і широкі були інтереси ученого.

Світлий образ Мирона Онуфрійовича Зарицького назавжди збережеться в серцях усіх, хто його знав.
